

Wiązowna, dnia 19 lutego 2022 r.

Prof. dr hab. Stanisław Wrzosek
Katolicki Uniwersytet Lubelski
Jana Pawła II
Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego
i Administracji
Wicedyrektor Instytutu Nauk Prawnych

RECENZJA

**dorobku naukowego doktora Lecha Józefa Żukowskiego,
w tym rozprawy habilitacyjnej
pt. *Ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym*
(wyd. C. H. Beck, Warszawa 2021, ss. XLV + 345,
ISBN 978-83-8235-058-6)**

I. Osoba Habilitanta

Osoba Habilitanta

Doktor Lech Józef Żukowski, adiunkt w Zakładzie Prawa Administracyjnego i Nauki Administracji WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej, w 2009 r. ukończył studia magisterskie z zakresu prawa na Wydziale Prawa Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz w tymże samym roku studia magisterskie na kierunku psychologia na Wydziale Psychologii Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. W 2015 r. Habilitant uzyskał stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk prawnych w dyscyplinie naukowej prawo (na podstawie uchwały z 2 VII 2015 r. Rady Zamiejscowego Wydziału Prawa i Administracji w Rzeszowie Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Przemyślu). Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. Zbigniew Czarnik. Recenzentami rozprawy doktorskiej byli: prof. dr hab. Zbigniew Kmiecik i prof. dr hab. Marian Zdyb.

Od 2011 r. dr Lech Żukowski jest zatrudniony – obecnie na stanowisku adiunkta – w Zakładzie Prawa Administracyjnego i Nauki Administracji WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej.

Habilitant w WSPiA Rzeszowskiej Szkole Wyższej w ramach kierunku studiów administracja publiczna prowadzi wykłady z przedmiotów: 1) Kodeks dobrej administracji, 2) Nauka o administracji i zarządzaniu, 3) Klient w administracji publicznej. Oprócz zajęć związanych z dyscypliną nauk prawnych oraz nauk o polityce i administracji, dr L. Żukowski prowadzi zajęcia z zakresu styku prawa i psychologii jak i samej psychologii dla studentów

kierunku prawo (w l. 2012 – 2021 prowadził zajęcia z takich przedmiotów jak: 1) Podstawy psychologii dla prawników; 2) Ochrona zdrowia psychicznego w prawie; 3) Komunikacja i mediacja w zarządzaniu, 4) Komunikacja interpersonalna, 5) Psychologia rozwoju osobistego).

Habilitant brał udział licznych projektach naukowo-badawczych. W l. 2012 – 2014 by członkiem zespołu badawczego nr II powołanego w ramach realizacji unijnego projektu naukowego „Legalność, Sprawność i Dobra Praktyka Administracyjna Warunkiem Dobrego Rządzenia” realizowanego przez Wyższą Szkołę Prawa i Administracji w Przemyślu (w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego; nr UDA-POKL.05.02.01-00-026/10-00; przeprowadzono badania dot. sprawności struktur administracji samorządowej w dwunastu badanych urzędach gmin z terenu województwa podkarpackiego oraz przeprowadzono serię szkoleń i konsultacji dla pracowników tych gmin z zakresu skuteczności działania administracji i regulacji prawa administracyjnego; efektem aktywności projektowej było: opracowanie wyników badań w rozdziale monografii *Społeczny odbiór administracji*, (w:) *Samorząd gminny w świetle badań*, J. Połuszny, Z. Czarnik (red.), Rzeszów – Przemyśl 2014). W 2014 r. L. Żukowski był członkiem zespołu badawczego powołanego w ramach realizacji unijnego projektu naukowego „Samorząd lokalny jako uczestnik polskiej polityki zagranicznej” realizowanego przez Wyższą Szkołę Prawa i Administracji w Przemyślu we współpracy z Ministrem Spraw Zagranicznych w ramach projektu „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2014”; efektem badań była ekspertyza *Współpraca międzynarodowa lokalnych jednostek samorządu terytorialnego a promocja Polski za granicą, ekspertyza nr 21/2016 sporządzona dla Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego*.

Należy więc stwierdzić, że Habilitant – pomimo krótkiego stażu naukowego – posiada doświadczenie w zakresie pracy naukowo-dydaktycznej prowadzonej w oparciu o realizowane przez siebie badania naukowe z zakresu dyscypliny nauk prawnych, a przede wszystkim nauki prawa administracyjnego i nauki administracji, a także dyscypliny naukowej psychologia.

II. Dorobek naukowy

1. Ogólna charakterystyka

Aktywność naukowa dra Lecha Żukowskiego koncentrowała się w ramach czterech obszarów.

Pierwszy obszar dotyczył zagadnień związanych ze skutecznością prawa administracyjnego. W tym zakresie obiektem zainteresowania L. Żukowskiego było pojęcie społecznej skuteczności działania norm prawa administracyjnego. Badania te miały także walor interdyscyplinarny. Poza dorobkiem doktryny prawa administracyjnego wykorzystany został w nich dorobek psychologii społecznej. Efektem prac w tym obszarze było m. in. opublikowanie monografii, kilku artykułów oraz napisanie, obrona i publikacja rozprawy doktorskiej, a także wygłoszenie serii wykładów na Wydziale Prawa Università degli Studi „Suor Osola Benencasa” – Napoli we Włoszech na temat społecznej skuteczności prawa, w tym prawa administracyjnego. W ramach badań dotyczących społecznej skuteczności prawa administracyjnego ukazały się takie pozycje, jak: 1) L. J. Żukowski, *Związek pojęcia jakości i skuteczności prawa administracyjnego na tle wybranych zagadnień. Autorytet, respektowanie i inflacja prawa*, (w:) *Jakość prawa Administracyjnego*, red. D. R. Kijowski, A. Miruć, A. Suławko-Karetko, Warszawa 2012, s. 162 – 177; 2) L. J. Żukowski, *Społeczna skuteczność prawa administracyjnego na przykładzie zgromadzeń publicznych*, (w:) *Dobra chronione w prawie administracyjnym*, red. Z. Duniewska, Łódź 2014, s. 413 – 427; 3) L. J. Żukowski, *Skuteczność ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów – studium przypadku*, „Administracja. Teoria – Dydaktyka – Praktyka 2015, nr 4/41, s. 122- 143; 4) L. J. Żukowski, *Społeczna skuteczność prawa administracyjnego*, Rzeszów – Przemyśl 2015; 5) L. J. Żukowski, *Społeczna skuteczność prawa administracyjnego (zarys koncepcji)*, „Państwo i Prawo” 2017, t. 855, z. 5, s. 95 – 108; 6) L. J. Żukowski, *Społeczna skuteczność prawa administracyjnego a zadania własne samorządu terytorialnego*, (w:) *Sposoby realizacji zadań publicznych*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2017, s. 798 – 809.

Drugi obszar badawczy wiąże się z problematyką działania samorządu terytorialnego oraz samorządowych struktur administracji publicznej. W ramach tego obszaru badania były prowadzone metodami studium przypadków konkretnych struktur samorządowych. Jednym z ich wymiarów była analiza form współpracy międzynarodowej j.s.t. (P. Buczkowski, L. J. Żukowski, *Formy współpracy międzynarodowej lokalnych jednostek samorządu terytorialnego*, (w:) *10 lat doświadczeń polskiego samorządu terytorialnego w Unii Europejskiej*, E. Feret, P. Niemczuk (red.), Rzeszów – Przemyśl 2014, s. 13 – 84). W badaniach tych Habilitant wykorzystywał także metody badawcze z zakresu psychologii społecznej i socjologii w celu analizy społecznego odbioru administracji (L. J. Żukowski, *Społeczny odbiór administracji*, (w:) *Samorząd gminny w świetle*

badania, J. Pośluszny, Z. Czarnik (red.), Rzeszów – Przemyśl 2014, s. 279 – 305; P. Zaborniak, L. J. Żukowski, *Doskonalenie zarządzania lokalnego za pomocą badań społecznych*, (w:) *Partycypacja społeczna w samorządzie terytorialnym*, B. Dolnicki (red.), Warszawa 2014, s. 582 - 597; P. Niemczuk, L. J. Żukowski, *Doświadczenia samorządów lokalnych ze współpracy międzynarodowej – na przykładzie województwa podkarpackiego*, (w:) *Prawne problemy samorządu terytorialnego z perspektywy 25-lecia jego funkcjonowania*, B. Jaworska-Dębska (red.), Warszawa 2016, s. 491 – 505). W omawianym obszarze Habilitant na zlecenie Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego sporządził także ekspertyzę dotyczącą form współpracy międzynarodowej j.s.t. (L. J. Żukowski, *Współpraca międzynarodowa lokalnych jednostek samorządu terytorialnego a promocja Polski za granicą*).

Trzecim obszarem badawczym są badania interdyscyplinarne łączące dorobek nauki prawa administracyjnego, teorii prawa, nauki administracji i nauk o zarządzaniu z dorobkiem psychologii. W tym zakresie Habilitant koncentrował się na możliwościach rozszerzania stosowanych metod badania działania administracji publicznej (L. J. Żukowski, *Kierownictwo w organizacji a administracja – perspektywa interdyscyplinarna*, „Administracja. Teoria – Dydaktyka – Praktyka 2017, 47/2, s. 95 – 110; L. J. Żukowski, *Psychologia pracy i organizacji a nauka administracji*, „Administracja. Teoria – Dydaktyka – Praktyka 2017, 46/1, s. 88 – 110; L. J. Żukowski, *Zła administracja – zagadnienia wybrane*, „Administracja. Teoria – Dydaktyka - Praktyka” 2010, Nr 3 (20), s. 183 – 201; L. J. Żukowski, *Pojęcie skuteczności administracji – próba syntezy*, „Administracja. Teoria – Dydaktyka – Praktyka 2011, Nr 3 (23), s. 128 – 147). Do tego obszaru zaliczają się także zainteresowania Habilitanta dotyczące teoretyczno-prawnych aspektów postrzegania prawa jako faktu społecznego (L. J. Żukowski, *Prawo jako fakt społeczny*, „Studia Prawnicze PAN” 2017, t. 209 z. 1, s. 7 – 23; L. J. Żukowski, *Law as a social fact*, Public Law in Central and Eastern Europe: Traditions, Legacies and Perspectives, Częstochowa 2021 [przyjęte do druku]). W ramach omawianego obszaru zainteresowań naukowo-badawczych Habilitant prowadził serię międzynarodowych wykładów i aktywności naukowych (na Wydziale Prawa Università degli Studi „Suor Osola Benencasa” w Neapolu oraz na Wydziale Prawa Ozyegin University w Istambule).

Czwarty i jednocześnie najbardziej aktualny obszar zainteresowań naukowych dotyczy roli norm prawa administracyjnego w ochronie zdrowia psychicznego oraz reglamentacji prawoadministracyjnej zawodu psychologa. Początkiem dociekań naukowych w tym przedmiocie były kwestie skuteczności norm prawa administracyjnego w tej materii (L. J. Żukowski, *Skuteczność ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów – studium przypadku*, „Administracja. Teoria – Dydaktyka – Praktyka 2015, nr 4/41, s. 122 – 143). Była to naturalna konsekwencja wcześniejszych zainteresowań naukowych i obszarów badawczych.

Następnie Habilitant analizował zagadnienie możliwości zaliczenia zawodu psychologa do tzw. zawodów zaufania publicznego (L. J. Żukowski, *Psycholog jako zawód zaufania publicznego – wybrane problemy*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2017, z. 3/2017, s. 39 - 49) lub do grupy zawodów medycznych (L. J. Żukowski, *Psycholog a zawody medyczne*, „Prawo i Medycyna” 2017, z. 66 vol. 19, 6 – 18). W efekcie, powyższe kwestie, rzadko poruszane dotychczas w doktrynie prawa administracyjnego, doczekały się szerokiego przedstawienia w postaci monografii (L. J. Żukowski, *Zawód psychologa w ochronie zdrowia. Reglamentacja prawnoadministracyjna*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2017). W ramach rozważań teoretycznych Habilitant podjął się także analizy kwestii roli wartości zdrowia psychicznego w regulacjach prawa administracyjnego (L. J. Żukowski, *Ochrona zdrowia psychicznego jako wartość w prawie administracyjnym na przykładzie zawodu psychologa*, (w:) *Aksjologia prawa administracyjnego T. I* J. Zimmermann (red.), Warszawa 2017, s. 661 – 674; L. J. Żukowski, *Decentralizacja i finansowanie zadań z zakresu ochrony zdrowia psychicznego*, (w:) *Decentralizacja i centralizacja administracji publicznej. Współczesny wymiar w teorii i praktyce*, B. Jaworska-Dębska, E. Olejniczak-Szałowska, R. Budzisz (red.), Warszawa 2019, s. 393 – 426). Prowadzone rozważania w tym zakresie zmotywowały Habilitanta do szerszego monograficznego opisu problemu ochrony wartości zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym, czego wyrazem jest monografia L. J. Żukowski, *Ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2021 r.).

W sumie, Habilitant w załączniku do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego wymienił (i przesłał w formie papierowej) 3 monografie naukowe z zakresu nauki prawa administracyjnego, w tym jedna przygotowana na podstawie rozprawy doktorskiej (*Spółeczna skuteczność prawa administracyjnego*, Rzeszów – Przemyśl 2015). Wśród wymienionych przez Habilitanta monografii znajduje się wskazana jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego monografia pt. *Ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym*, Warszawa 2021. Ponadto wymienionych i przesłanych zostało: 10 artykułów naukowych w pracach zbiorowych, w tym 5 pozycji wydanych po w okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora (spośród nich 1 pozycja jest napisana we współautorstwie); 10 artykułów w czasopiśmie naukowych, w tym 8 pozycji wydanych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora; 1 opublikowana ekspertyza. W dorobku Habilitanta znajdują się także referaty wygłoszone podczas międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych (5 po uzyskaniu stopnia doktora).

2. Ocena dorobku

W świetle powyższych ustaleń uważam, że dorobek naukowy doktora Lecha Józefa Żukowskiego jest poważny i zróżnicowany, obejmuje bowiem różne wątki badawcze. Należy podkreślić, że swoje monografie Habilitant wydał w renomowanych wydawnictwach naukowych, natomiast artykuły zamieścił w prestiżowych czasopismach prawniczych. Warsztat naukowy, którym się L. J. Żukowski posługuje, odznacza się rzetelnością oraz gruntowną znajomością aktów normatywnych i praktyki działania administracji publicznej w Polsce. W podejmowanych badaniach dr Lech Żukowski wykorzystuje swoją wiedzę teoretyczną, mającą swe źródła zarówno w przeprowadzonych badaniach naukowych, jak i w literaturze przedmiotu, a także nabyte doświadczenie zawodowe. Na podkreślenie zasługuje interdyscyplinarność zainteresowań naukowych oraz związanych z tym badań naukowych Habilitanta.

W rezultacie stwierdzam, że dorobek Habilitanta jest naukowo wartościowy i wystarczający do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego.

III. Rozprawa habilitacyjna

1. Problematyka, cel i podstawa badawcza

Publikacją wskazaną przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego jest monografia: *Ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym*, (Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2021, ss. XLV + 345, ISBN 978-83-8235-058-6).

Monografia została poświęcona ocenie regulacji prawa administracyjnego w zakresie ochrony zdrowia psychicznego. Przeanalizowane zostały w tym zakresie kompetencje organów administracji publicznej. Autor określił cel opracowania jako kompleksowe przedstawienie problematyki ochrony zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym. Należy się zgodzić ze stwierdzeniem Habilitanta, że zagadnienie to nie było dotychczas przedmiotem monograficznego i systemowego omówienia w nauce prawa administracyjnego. Autor postawił tezę, że w normach prawa administracyjnego zawarto podstawowe mechanizmy ochrony zdrowia psychicznego. Dotyczą one kompetencji organów państwa i właściwych podmiotów administrujących, dzięki którym ochrona ta może być faktycznie realizowana. Dr L. J. Żukowski przyjął założenie, że ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym odbywa się na dwóch poziomach. Pierwszy poziom stanowi szeroko rozumiana ochrona zdrowia psychicznego na poziomie prewencyjnym. Zdrowie psychiczne jest tu zwykle

chronione jako element dobra wspólnego. Drugi poziom jest to ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi. Opierając się na tym założeniu Autor traktuje zdrowie psychiczne jako chronioną jako wartość, z której to ochroną należy wiązać dwie grupy praw: 1) prawa do ochrony zdrowia psychicznego; 2) prawa do ochrony osób zaburzonych psychicznie. Autor słusznie twierdzi, że granice realizacji tych dwóch praw są możliwe do ustalenia, choć nie zawsze będą wyraźne.

W celu weryfikacji założonej tezy głównej oraz opartych na niej założeniach w monografii wykorzystana przede wszystkim metoda dogmatyczno-prawna. W opracowaniu poddano analizie dorobek doktryny, źródeł prawa oraz orzecznictwa. W pracy wykorzystany został także dorobek innych niż nauki prawne dyscyplin naukowych, przede wszystkim psychiatrii i nauk o psychologii.

Autor oparł się na bardzo szerokiej bazie źródłowej. W monografii wykorzystanych zostało prawie 290 publikacji naukowych. Autor wykorzystał do rozważań nie tylko polską literaturę, ale również angielsko- i francuskojęzyczną. Interdyscyplinarne wątki pracy znalazły swoje odzwierciedlenie także w wykorzystaniu literatury z zakresu psychologii i nauk socjologicznych. Wnioski wyciągnięte na podstawie analiz materiału źródłowego pozwoliły Autorowi na rzetelne przedstawienie swoich opinii i propozycji nowych koncepcji działania administracji publicznej.

W sumie, temat monografii, jej cel oraz podstawy badawcze (literatura naukowa, źródła prawa i orzecznictwo) należy ocenić pozytywnie. Autor wykazał się dużą erudycją i znajomością podejmowanych zagadnień.

2. Treść i konstrukcja rozprawy

Monografia wskazana przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego (*Ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym*) prócz *Wykazu skrótów* (s. IX - XIII), *Bibliografii* (s. XV – XXIX), *Źródeł prawa* (s. XXXI – XXXVIII), *Wykazu orzecznictwa* (s. XXXIX – XLI), *Wstępu* (s. XLIII - XLV), *Wniosków* (s. 333 – 339) i *Indeksu rzeczowego* (s. 341 – 345) obejmuje sześć rozdziałów (s. 1 – 332).

Do właściwego ujęcia podjętej problematyki niewątpliwie przyczyniło się konsekwentne dążenie Autora do realizacji celu badawczego, jakim jest *przedstawienie problematyki ochrony zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym* (s. 1), który został określony już w pierwszym zdaniu *Wstępu* i pokrywa się z tytułem monografii. Autor konsekwentnie w pracy realizował postawione na początku założenie badawcze. Świadczy o

tym konstrukcja pracy, w której następuje stopniowe przechodzenie od zagadnień podstawowych (np. kwestia wartości w prawie administracyjnym) do zawartych w końcowych partiach ocen szczegółowych rozwiązań prawnych (np. świadczeń niepieniężnych w zakresie pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

Rozdział pierwszy (*Problematyka wartości w prawie administracyjnym a zdrowie psychiczne*) stanowi rozważania nad związkami pomiędzy wartością, jaką jest zdrowie psychiczne poszczególnych osób, a wartościami których ochroną zajmuje się prawo publiczne, w tym prawo administracyjne. Autor stara się dowieść, że prawo do ochrony zdrowia, a w tym do ochrony zdrowia psychicznego, jest jedną z naczelných zasad porządku prawnego. Habilitant dochodzi do wniosku, że ochrona w prawie administracyjnym takiej wartości, jaką jest zdrowie, jest konsekwencją odgrywania określonej roli tego prawa w całym systemie porządku prawnego w państwie.

Drugi rozdział (*Przedmiot ochrony ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*) stanowi przedstawienie i omówienie podstawowych pojęć związanych z przedmiotem ustawowej ochrony zdrowia psychicznego. Zawarte w nim rozważania mają po części charakter interdyscyplinarny. Autor w krytyczny sposób analizuje rozwiązania ustawowe. W tej części pracy zostało podniesione, że definicje kluczowe dla przyjętych rozwiązań prawnych w zakresie katalogu osób z zaburzeniami psychicznymi odwołują się do pojęć nieściśłych i nieaktualnych w naukach zajmujących się psychopatologią.

Trzeci rozdział (*Zdrowie psychiczne jako przedmiot wybranych regulacji prawa administracyjnego*) przedstawia rozważania dotyczące rozwiązań zawartych w poszczególnych aktach materialnego prawa administracyjnego, za pośrednictwem których kształtowany jest przedmiot ochrony zdrowia psychicznego (w uzupełnieniu do ustawy o ochronie zdrowia psychicznego). W rozdziale tym oprócz aktów normatywnych przedstawione zostały także dotyczące ochrony zdrowia, w tym psychicznego, założenia zawarte w dokumentach (programach) rządowych. Duża uwaga została zwrócona na pomoc w zwalczaniu uzależnień (alkoholizm, narkomania, uzależnienie od palenia tytoniu) jako przedmiot regulacji prawnoadministracyjnej.

Rozdział IV nosi tytuł *Praktyczne formy ochrony zdrowia psychicznego*. Autor przedstawił zarówno formy o charakterze władczym (reglamentacja, zakazy, nakazy), jak i formy o charakterze niewładczym (informowanie, edukowanie, akty planowania). Dużo uwagi Habilitant poświęcił aktom planowania w profilaktyce zdrowia psychicznego. W opracowaniu została zwrócona uwaga, że akty planowania odgrywają w profilaktyce istotną rolę nie tylko ze względu na ich sprofilowanie, ale przede wszystkim na ich zdecentralizowanie

do regionalnych i lokalnych potrzeb zdrowotnych (czyli uwzględnianie tzw. ewenementu lokalnego).

W piątym rozdziale (*Podstawowe formy ochrony praw osób z zaburzeniami psychicznymi w regulacjach prawnoadministracyjnych*) Autor ukazuje, że w materialnym prawie administracyjnym istnieje duże zróżnicowanie form ochrony praw osób z zaburzeniami psychicznymi. Zróżnicowanie to obrazuje zakres ustaw przedstawionych w tym rozdziale. Habilitant we wprowadzeniu do tego rozdziału stwierdził, że przedstawione formy ochrony łączy to, iż dotyczą osób, których stan zdrowia doznał regresu.

W ostatnim rozdziale (*Formy ochrony praw osób z zaburzeniami psychicznymi w pomocy społecznej*) L. J. Żukowski skoncentrował się przede wszystkim na prawach do świadczeń niepieniężnych. Autor podjął się oceny rozmieszczenia form ochrony zdrowia psychicznego w kompetencjach organów pomocy społecznej. Autor analizując rozwiązania związane ze świadczeniem pomocy niepieniężnej stwierdza, że w specyficzny sposób kształtują one prawa osób z zaburzeniami psychicznymi. W swojej analizie L. Żukowski uszeregował je w kolejności odpowiadającej intensywności oddziaływania czynników o charakterze prawnym i pozaprawnym, od prewencji poprzez działania wspierające, do pełnej opieki.

3. Strona formalna pracy

Praca od strony formalnej nie nasuwa zastrzeżeń. Nie ma w niej nieprawidłowości w zakresie posługiwania się tzw. aparatem naukowym (przypisy, skróty, bibliografia). Język pracy jest jasny i precyzyjny. Wstęp zawiera podstawowe elementy wymagane we wstępach w pracach kwalifikowanych, do których zalicza się oceniana monografia (monografia wskazana jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego). Na pozytywną ocenę zasługuje umiejętne zastosowanie metod badawczych (przede wszystkim metody dogmatyczno-prawnej), dzięki którym Autor w pełni osiągnął postawiony cel badawczy. Należy przy tym zwrócić uwagę na bardzo dużą erudycję Autora.

Można stwierdzić jedynie nie mające istotnego znaczenia drobne niedociągnięcia o charakterze redakcyjnym, związane przykładowo ze źle podanym imieniem autora wykorzystanej publikacji (np. na s. 27), co oczywiście w żaden sposób nie wpływa na wysoką ocenę monografii.

4. Uwagi

Praca z całą pewnością mieści się w ramach dyscypliny naukowej „nauki prawne”. Autor swobodnie porusza się po obszarach prawa administracyjnego materialnego, jak i procesowego. W monografii pomimo odnoszenia się do badań prowadzonych w obszarach pozaprawnych, zdecydowanie przeważa jednak ujęcie prawno-administracyjne. Habilitant na marginesie rozważań o charakterze prawnym wykazał się znajomością problemów z zakresu psychologii, a nawet dyscypliny naukowej nauki o zdrowiu (czyli dyscypliny zaliczonej do dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu).

Na pozytywną ocenę z pewnością zasługuje konsekwentne prezentowanie przez Autora swoich poglądów oraz zachowanie ciągłości i spójności wywodu. Na wysoką ocenę zasługuje także skrupulatne dokumentowanie wszelkich zaczerpniętych z literatury ujęć prezentowanych zagadnień. Należy dodać, że Autor nie tylko prezentuje te poglądy, ale także przedstawia własne odnoszące się do nich przemyślenia.

5. Ocena całościowa rozprawy

W końcowej ocenie należy podkreślić, że podjęta przez Autora w pracy problematyka odpowiada randze rozprawy habilitacyjnej. Temat pracy jest poznawczo interesujący oraz dobrze wpisuje się w prowadzone badania nad funkcjonowaniem administracji publicznej i rozwojem prawa administracyjnego. Wskazane przez Autora cele badawcze zostały zrealizowane prawidłowo. Praca oznacza się – jak to już zostało wyżej wskazane – logicznym i spójnym wywodem. Przedstawione przez Autora opinie i wnioski są gruntownie udokumentowane oraz wyważone.

W rezultacie rozprawa znacząco poszerza stan wiedzy związanej z prawnoadministracyjnymi aspektami ochrony zdrowia psychicznego. Monografię można też z całą pewnością potraktować jako głos w mogącej się rozpocząć dyskusji nad zadaniami administracji publicznej w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

IV. Wnioski końcowe

Na podstawie przedstawionych wyżej rozważań jednoznacznie stwierdzam, że rozprawa habilitacyjna i pozostały dorobek naukowy dra Lecha Józefa Żukowskiego w zupełności odpowiadają wymogom ustawowym oraz uzasadniają nadanie Mu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Stwierdzam, że Habilitant spełnił wszystkie wymagania dotyczące warunków nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego wskazane w art. 219 ustawy z 20 VII 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Wyrażam zatem opinię, że Habilitant po otrzymaniu stopnia naukowego doktora wniósł znaczny wkład w rozwój nauk prawnych, w tym nauk administracyjnoprawnych, i związku z tym wnoszę do Wysokiej Komisji Habilitacyjnej o wydanie pozytywnej opinii w sprawie nadania Panu doktorowi Lechowi Józefowi Żukowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie **nauk społecznych** w dyscyplinie **nauki prawne**.

